

Maggots

De verbinding van Slipknotfans

Jennifer Kamphuis
3372669
14 april 2011
Blok 3, Studiejaar 2010/2011
Dr. Isabella van Elferen
Groepsprocessen en individuele processen
bij de verbinding van Slipknotfans
en de rol die muziek daarbij speelt.

Inhoudsopgave

	Pagina
Inleiding	3
Hoofdstuk 1 – De Groep	5
1.1 Maggots	5
1.2 Groepsordening	6
1.3 Betekenisgeving van stijl en symbolen	6
1.4 Culturele verbondenheid	7
1.5 Ordinary life en het individu	7
1.6 Culturele verbondenheid wordt subcultural capital	8
1.7 Conclusie	8
Hoofdstuk 2 – Het Individu	9
2.1 Scene versus non-scene	9
2.2 Empowerment	10
2.3 Mattering maps	10
2.4 Conclusie	11
Hoofdstuk 3 – Slipknot	12
3.1 Headbanger en moshen	12
3.2 Identificatie met het idool	12
3.3 Maskers en mythe	13
3.4 Muziek	13
3.5 Conclusie	14
Hoofdstuk 4 – Slotconclusie	15
Bibliografie	16

Inleiding

Deze scriptie zal zich richten op de ‘metalhead’. De metalhead is (vaak) een adolescent die naar heavy metal muziek luistert. Samen met andere metalheads vormt hij een geheel, de metalheadcultuur. In mijn onderzoek kies ik ervoor de metalheadcultuur een *scene* te noemen. Hierbij gebruik ik de definitie van Will Straw:

Scenes may be both local and trans-local phenomena, a cultural space that may orientate as much around stylistic and/or musicalized association as face-to-face contact in a venue, club or other urban setting.¹

Ik vind dat deze definitie de groep het beste omvat, omdat in de metalheadcultuur onderling contact, in *real life* of online, een grote rol speelt. Ik wil door middel van mijn onderzoek antwoord geven op de vraag:

Welke factoren verbinden fans van de metalband Slipknot en welke rol speelt muziek daarbij?

Op basis van muzieksmaak en uiterlijk kunnen ze zich op het eerste gezicht met elkaar identificeren. Dit identificatieproces zal dan ook een grote rol spelen in mijn onderzoek. Ik kijk hoe leden van de scene zich met elkaar identificeren, maar ook hoe ze zich identificeren met hun idolen.

Als casestudy heb ik voor de fans van de Amerikaanse metalband Slipknot gekozen. De band heeft in vijftien jaar een zeer trouwe *fanbase* opgebouwd, ook wel *Maggots* genoemd. Slipknot bestaat uit 9 mannelijke artiesten die bekend staan als nummer, #0 tot #8, en het alter-ego van het masker dat ze dragen tijdens optredens, fotoshoots en videoclips.

In het eerste hoofdstuk analyseer ik de scene aan de hand van de theorieën van het CCCS en Dick Hebdige. Het is interessant om de ideeën van het CCCS toe te passen, omdat zij verantwoordelijke zijn voor de ontwikkeling van de eerste subculturele theorieën. Hierbij speelt culturele verbondenheid een grote rol. Hebdige is met name belangrijk om de betekenisgeving van stijl en symbolen binnen de scene te analyseren.

Ik vraag me in dit hoofdstuk af in hoeverre het mogelijk is de verbinding van metalheads te analyseren met gebruik van die twee theorieën. Ik verklaar dat verschillende factoren uit de theorieën gebruikt kunnen worden om de band tussen metalheads te verklaren. Beide zijn echter niet compleet, de theorieën analyseren de groep als geheel en besteden geen aandacht aan de persoon erbinnen.

De ‘*us*’ and ‘*them*’ theorie van Sarah Thornton en het belang van *subcultural capital* draagt op een moderne manier bij aan de ideeën van het CCCS. Haar ideeën vormen de brug van collectief naar individu.

In het tweede hoofdstuk leg ik uit welke andere theorieën er nodig zijn, als aanvulling op het CCCS en Hebdige, om de verbinding van metalheads te analyseren. Hierbij kijk ik vooral naar het identificatieproces bij het individu. Ik beschouw het leven binnen de scene en het leven in de ‘gewone’ wereld, de *non-scenic world*. Hierbij maak ik gebruik van de

¹ Bennett, Andy & Keith Kahn-Harris, “Introduction”, in Bennett, Andy (ed.), *After Subculture* (New York: Palgrave Macmillan, 2004), p. 14.

theorieën van Keith Kahn-Harris, omdat hij daarin uitvoerig bespreekt dat sceneleden goed in staat zijn de twee leefwerelden van elkaar te scheiden. Vervolgens pas ik de theorie van Lawrence Grossberg; *mattering maps*, *empowerment* en *belonging*, toe. Zijn theorie geeft het beste overzicht van identificatieprocessen die bij het individu een rol spelen.

In het derde hoofdstuk zal ik gebruik maken van de theorieën van Marcel Cobussen en Ruud Welten. Zij geven een nauwkeurige beschrijving van het identificatieproces tussen fan en artiest. Ik zal onderzoeken hoe het proces verloopt bij Slipknotfans en in hoeverre dat bijdraagt aan het in stand houden van de scene. Hierbij houd ik rekening met zowel het collectief als het individu.

Ten slotte kijk ik naar de rol die de muziek speelt bij de verbinding tussen metalheads. Hierbij kijk ik naar de invloed van muziek op het individu, maar ook op het collectief.

De Groep

Om processen die groepsverbinding in stand houden te analyseren, maak ik gebruik van de theorieën van het Centre for Contemporary Cultural Studies, het CCCS, en Dick Hebdige.

Het CCCS is verantwoordelijk voor de ontwikkeling van de eerste subculturele theorieën. In hun onderzoek staat culturele verbondenheid centraal.² Ze stellen: “sameness is the cultural key”, waarbij het verschil tussen de groep en de buitenwereld voor versterking van het groepsgevoel zorgt.³ Ik denk dat culturele verbondenheid bij Slipknotfans een zeer belangrijke rol speelt. Daarom is het interessant de metalscene door middel van bovengenoemde processen te analyseren en zo de binding van fans te verklaren.

Hebdige richt zich in zijn theorie vooral op de *semiotische analyse* van stijl binnen een subcultuur, “style as signifying practice”⁴. Hierbij betoogt hij dat het proces van betekenisgeving belangrijker is dan de betekenis zelf.⁵ Naar mijn mening is betekenisgeving zelfs essentieel bij het analyseren van een scene. Door het proces binnen de groep te onderzoeken, is het mogelijk de verbinding van Slipknotfans in kaart te brengen.

Omdat beide theorieën tientallen jaren geleden tot stand zijn gekomen, is het waarschijnlijk dat ze niet volledig genoeg zijn om de processen binnen de hedendaagse metalscene mee te analyseren. Om de verbinding van Slipknotfans het beste te begrijpen, moet er onderzocht worden of er nieuwe theorieën zijn die de oude theorieën kunnen aanvullen.

1.1 Maggots

Fans van metalband Slipknot worden verbonden door een gedeelde culturele achtergrond. Hierbij spelen overeenkomende ervaringen, rituelen en tradities een grote rol.

Slipknotfans worden ook wel Maggots (maden) genoemd. Het wordt ook gebruikt als afkorting M.A.G.G.O.T.; Malicious, Arrogant, Gut, Grinding, Offensive, Tyrant. Drummer Joey Jordison gebruikte de koosnaam voor zijn bandleden en later zijn de fans het onderling gaan gebruiken. Zij bedoelen hiermee dat de muziek van Slipknot ze voedt.

De Maggots kopen en beluisteren de nieuwste cd en gaan vervolgens massaal naar liveconcerten van de band. Daar zingen en *grunten* ze gezamenlijk mee met teksten die voor een buitenstaander bijna niet te volgen zijn.⁶ Ook begroeten ze de bandleden met de *metal horns*, waarbij slechts de wijsvinger en pink worden opgestoken. Een ander veel terugkomend symbool is het nonagram, een negenpuntige ster (fig.1⁷). Het symbool vindt zijn oorsprong in het paganisme en staat voor de heilige drie-eenheid. Slipknot gebruikt het daarentegen om de eenheid van de negen bandleden uit te drukken. Fans dragen dit symbool op shirts en andere *merchandise*. Ook dragen ze soms

Fig. 1 – Het Slipknot Nonagram.

² Gelder, Ken, “Subcultures and cultural studies: Community, class and style at Birmingham and beyond”, in Gelder, Ken, *Subcultures: Cultural Histories and Social Practice*, (Oxon: Routledge 2007), pp. 87.

³ Gelder, Ken, *Subcultures*, pp. 86.

⁴ Hebdige, Dick, *Subculture: The Meaning of Style* (Oxon: Routledge 1979, 27e editie 2005), pp. 117.

⁵ Hebdige, Dick, *Subculture*, pp. 118.

⁶ Walser, Robert, *Running with the Devil: Power, Gender, and Madness in Heavy Metal Music* (Middletown: Wesleyan University Press, 1993), pp. 18.

⁷ Slipknot, *Vol. 3: The Subliminal Verses*, Sony Music, 2004 (Compact disc).

maskers, net als de leden van de band. Elk masker heeft zijn eigen oorsprong en betekenis.

Een gedeeld ritueel is terug te vinden in dans; collectief *headbanging* en *moshen*. Bij headbanging schudden en bewegen ze hun hoofd op de maat van de muziek. Het moshen vindt meestal plaats voor het podium. Deelnemers slaan en duwen elkaar als vorm van expressie en om de band hun waardering te laten blijken. Het wordt vaak gezien als agressief en gevaarlijk, maar onder de metalheads bestaat er een *moshing etiquette*; als een klap verkeerd aankomt, worden er verontschuldiging aangeboden en gevallen deelnemers worden geholpen met opstaan.

Al deze aspecten zorgen ervoor dat Slipknotfans gezien kunnen worden als collectief. De groep kan daarom voor een groot gedeelte geanalyseerd worden door middel van de theorieën van Hebdige en het CCCS.

1.2 Groepsordening

Maggots lijken een losgeslagen en agressieve groep fans. Hebdige stelt echter dat een subcultuur die chaotisch lijkt, eigenlijk heel gestructureerd is. Hierbij gebruikt hij de term *homology*. Deze term werd al eerder gebruikt door Paul Willis. Willis gebruikte homology:

To describe the symbolic fit between the values and lifestyles of a group, its subjective experience and the musical forms it uses to express or reinforce its focal concerns. In *Profane Culture*, Willis shows how, contrary to the popular myth which presents subcultures as lawless forms, the internal structure of any particular subculture is characterized by an extreme orderliness: each part is organically related to other parts and it is through the fit between them that the subcultural members make sense of the world.⁸

Homology is ook toe te passen op fans van Slipknot. De scene ziet er voor de buitenwereld chaotisch en spectaculair uit, zeker vanwege het krachtige headbanging en moshen. In werkelijkheid blijkt dit echter niet het geval te zijn. Het moshen is uitbundig, maar door de moshing etiquette is het heel gestructureerd. Door overeenkomsten in de manier van expressie en de gedeelde kennis van regels en tradities is er eenheid tussen de leden en wordt een verbinding gevormd. Maggots zijn in werkelijkheid een stabiele en geordende groep.

1.3 Betekenisgeving van stijl en symbolen

Het is mogelijk de theorie van Hebdige te gebruiken bij de analyse van stijl en symbolen die gebruikt worden door Slipknotfans. Hebdige gaat uit van tekst die oneindig veel betekenissen draagt, ook wel *polysemy* genoemd.⁹ Hebdige zegt dat het proces van betekenisgeving van tekst het aspect is dat een subcultuur bindt en anders maakt dan de buitenwereld.¹⁰ Daarnaast maakt hij gebruik van de term *bricolage*. Hierbij wordt een conventioneel symbool gealtereerd en krijgt het een nieuwe betekenis.¹¹

Dit is ook het geval bij het symbool en tekstgebruik van de Slipknotfans. Bricolage is bijvoorbeeld terug te vinden bij het nonagram. Het symbool wordt losgekoppeld van het paganisme en de originele betekenis en een dubbele cirkel die de punten samenbrengt, wordt toegevoegd. Het nonagram komt terug op de merchandise van

⁸ Hebdige, Dick, *Subculture*, pp. 113.

⁹ Hebdige, Dick, *Subculture*, pp. 117.

¹⁰ Hebdige, Dick, *Subculture*, pp. 120.

¹¹ Gelder, Ken, *Subcultures*, pp. 93.

de band. Alleen de echte Maggot is op de hoogte van het proces van betekenisgeving dat verbonden is aan het symbool. Ook deze vorm van gedeelde kennis zorgt ervoor dat het groepsverband versterkt wordt.

Het nonagram staat voor eenheid van de band, ze zullen voor altijd samen blijven. Om dat te accentueren laten de bandleden, maar ook fans, Slipknottatoeages zetten. Dat zorgt voor een gevoel van verbondenheid en gaat dieper dan het dragen van een bandshirt, het is een blijvend bewijs van eenheid.¹²

1.4 Culturele verbondenheid

Het CCCS besteedt in zijn theorie veel aandacht aan het belang van culturele overeenkomsten, naar mijn mening een van de belangrijkste factoren bij de verbinding van de groepsleden. Edward Palmer Thompson stelt dat een groep niet op economisch vlak, maar op cultureel vlak, bijvoorbeeld door gedeelde rituelen en tradities, bijeengehouden wordt.¹³ Op die manier onderscheidt de groep zich van de maatschappij. Om dit verschijnsel te analyseren kan het 'them' and 'us' model gebruikt worden.¹⁴ Hierbij wordt het groepsgevoel veiliggesteld en versterkt doordat de groep zich distantieert van een andere groep, in veel gevallen de maatschappij.

Deze theorie is ook op Maggots toe te passen. Zij voelen zich verbonden met groepsleden vanwege gedeelde rituelen en tradities, zoals *headbanging* en *moshen*. Alle fans weten hoe de twee vormen van dans uitgevoerd moeten worden en welke regels daar aan verbonden zijn. De collectieve bezigheid gecombineerd met gedeelde kennis, zorgt voor een versterking van het groepsgevoel.

Daarnaast is het them and us model geschikt om de Slipknotfans mee te analyseren. De scene ziet zichzelf als groep, us, alternatief en authentiek. De maatschappij wordt gezien als de ander, them, *mainstream* en nep.¹⁵ Omdat de scene niet wil zijn zoals de maatschappij en zich ertegen afzet, wordt er een afstand gecreëerd. Gelijkgestemden trekken naar elkaar toe.

1.5 Ordinary life en het individu

Het them and us model van het CCCS is echter voor de metalscene niet helemaal toereikend. Maggots zijn namelijk niet altijd eenvoudig te onderscheiden, ze dragen in het dagelijks leven geen extreme kleding en lopen niet 'moshend' over straat. Metalheads zijn erg groepsgericht, maar dat betekent niet dat ze zich als individu compleet van de maatschappij afwenden. Ze zijn in staat het leven in de scene perfect te combineren met het leven in de samenleving. Veel leden hebben een baan, vriendschappen en hobby's die niets met de scene te maken hebben.¹⁶ Een van de punten van kritiek op de theorieën van Hebdige en het CCCS is dat ze zóveel aandacht besteden aan de verschillen tussen de subcultuur en de maatschappij, dat ze de alledaagse aspecten uit het leven van het individu vergeten.¹⁷

Daarnaast denk ik dat het, om de verbinding van de groep beter te analyseren, cruciaal is om naar het individu binnen het collectief te kijken. Hebdige en het CCCS

¹² Sweetman, Paul, "Tourists and Travellers? 'Subcultures', Reflexive Identities and Neo-Tribal Sociality", in Bennett, Andy (ed.), *After Subculture* (New York: Palgrave Macmillan, 2004), pp. 89/90.

¹³ Gelder, Ken, *Subcultures*, pp. 84.

¹⁴ Gelder, Ken, *Subcultures*, pp. 86.

¹⁵ Thornton, Sarah, *Club Cultures: Music, Media and Subcultural Capital* (Hanover: University Press of New England, 1996), pp. 115.

¹⁶ Kahn-Harris, Keith, "Unspectacular Subculture? Transgression and Mundanity in the Global Extreme Metal Scene", in Bennett, Andy (ed.), *After Subculture* (New York: Palgrave Macmillan, 2004), pp.113.

¹⁷ Gelder, Ken, *Subcultures*, pp. 100.

gaan er beide vanuit dat het individu de groep representeert,¹⁸ maar dat is in de praktijk niet het geval. Het is binnen de metalscene belangrijk dat ieder lid niet alleen deel uitmaakt van de groep, maar ook een eigen identiteit heeft.¹⁹

1.6 Culturele verbondenheid wordt subcultural capital

Om de verouderde en onvolledige ideeën van het CCCS aan het vullen, is het verstandig de theorie van Sarah Thornton te raadplegen. Zij maakt ook gebruik van het them and us model, maar probeert meer aandacht te besteden aan het individu. Over het groepsgevoel veroorzaakt door het model zegt ze: “One function of a disparaged *other* like the mainstream is to contribute to the feeling of community and the sense of shared identity.”²⁰ In dat opzicht komt haar idee overeen met de theorie van het CCCS. Ze zegt echter wel dat de leden van de groep gezien worden als heteroögen.²¹ Iedere Maggot heeft dus een eigen identiteit binnen de scene.

Net als het CCCS en Hebdige spreekt Thornton over het belang van gedeelde tradities en kennis, zij noemt het echter *subcultural capital*. Ze betoogt dat alleen authentieke sceneleden op de hoogte zijn van het subcultural capital.²² In het geval van de Slipknotfans is het zo dat alleen de echte Maggot de songteksten en de betekenissen van, maar ook de artiesten achter, de maskers kent. Het feit dat Slipknotfans zichzelf Maggot noemen en zich op die manier profileren, bewijst dat ze kennis hebben van bepaalde gewoontes en termen die binnen de scene gebruikt worden. Zeker omdat de fangroep een naam heeft gekregen, is het groepsgevoel voor de aanhangers nog sterker.

Ik denk dat er daarom gesteld kan worden dat iedere Maggot een eigen identiteit heeft, maar dat ze door het gedeelde subcultural capital met elkaar verbonden blijven.

1.7 Conclusie

Een aantal belangrijke factoren uit de theorieën van Hebdige en het CCCS kunnen gebruikt worden om de verbinding van metalheads te analyseren. Waar Hebdige zich vooral richt op homology en de semiotische analyse van stijl, houdt het CCCS zich bezig met gedeelde rituelen en het them and us model.

Beide theorieën bevatten echter ook een aantal hiaten. Er wordt alleen gekeken naar het collectief en niet naar het individu. Daarnaast houden ze geen rekening met het leven van een scenelid binnen de maatschappij.

Thornton vult het CCCS aan door het them and us model uit te breiden. Zij erkent dat een groep opgebouwd is uit individuen met een unieke persoonlijkheid. Zij vormt de brug tussen het groepsidentificatieproces en het individuele identificatieproces. Het is naar mijn mening alleen mogelijk de verbinding van de groep te analyseren door naar het collectief én het individu te kijken.

¹⁸ Gelder, Ken, *Subcultures*, pp. 91.

¹⁹ Hodkinson, Paul, “The Goth Scene and (Sub)Cultural Substance”, in Bennett, Andy (ed.), *After Subculture* (New York: Palgrave Macmillan, 2004), pp. 136/137.

²⁰ Thornton, Sarah, *Club Cultures*, pp. 111.

²¹ Ibidem

²² Thornton, Sarah, *Club Cultures*, pp. 104.

Het Individu

De processen die spelen bij het individu binnen het collectief zijn te analyseren door gebruik te maken van de theorieën van Keith Kahn-Harris en Lawrence Grossberg.

Ik heb ervoor gekozen de theorie van Kahn-Harris toe te passen op de Slipknotfan, omdat hij veel aandacht besteedt aan de combinatie van het leven in de scene en het leven in de alledaagse wereld, waarvoor hij de term *mundanity* gebruikt.²³ In het vorige hoofdstuk is het belang van het betrekken van het leven buiten de scene in een analyse al kort aan bod gekomen. In dit hoofdstuk zal blijken dat juist omdat de sceneleden de twee werelden zo goed kunnen combineren, groepsleden niet altijd duidelijk herkenbaar zijn. Daarom is het van belang naar het identificatieproces en het proces van betekenisgeving van het individu te kijken, in plaats van naar de groep als geheel.

Daarvoor is het verstandig de theorie van Grossberg te gebruiken. Hij vat met zijn theorie alle aspecten van het identificatieproces, zoals *empowerment* en *mattering maps*, samen. Zijn ideeën worden toegepast op het individu, maar zijn ook op de groep van toepassing. Ik stel daarom dat het groepsproces begint bij de processen van het individu en zal de ideeën van Grossberg gebruiken om dit punt te beargumenteren.

2.1 Scene versus non-scene

Kahn-Harris probeert met zijn theorie de gebreken in de theorie van het CCCS op te vullen. Hij stelt dat juist omdat de metalscene zo verborgen is, en helemaal niet zo spectaculair is als het lijkt, het moeilijk is de leden te onderscheiden en te analyseren met behulp van het CCCS.²⁴ Hij vindt dat het CCCS zóveel bezig was met het beoordelen van de scene op uiterlijk, dat ze het proces van betekenisgeving van het individu over het hoofd zagen.²⁵ Daarnaast betoogt hij:

The primary concern of scene members is that the Extreme Metal scene should continue. In order to achieve this, they must ensure that the scene does not destroy itself in the pursuit of spectacular transgression.²⁶

Daarmee sluit hij zich aan bij Hebdige die zegt dat een subcultuur zal ‘sterven’ op het moment dat deze opgepikt wordt door de massa en meer als mainstream wordt beschouwd.²⁷

Maggots willen niet dat de scene waaraan ze zich zo verbonden voelen, ophoudt te bestaan. Daarom zorgen ze ervoor dat ze in het dagelijks leven niet te veel laten blijken dat ze Slipknotfan zijn. Ze kleden zich bijvoorbeeld niet extreem, volgen een, vaak universitaire, opleiding²⁸ en hebben vrienden en hobby's buiten de metalscene. Kahn-Harris gebruikt de term *mundanity* om weer te geven dat leden het leven in de scene en in de non-scene kunnen combineren.²⁹

Toch voelen Maggots zich sterk verbonden met de scene, of ze nu studeren of bij een uitverkocht Slipknotconcert staan. Ze weten dat als ze hun bandshirt uittrekken, ze niet opeens géén fan meer zijn. Tatoeages kunnen ze verbergen, maar moeilijk verwijderen. De verbondenheid die ze voelen met de groep, zoals bijvoorbeeld op grond

²³ Kahn-Harris, Keith, *Unspectacular Subculture?*, pp. 112.

²⁴ Kahn-Harris, Keith, *Unspectacular Subculture?*, pp. 117.

²⁵ Kahn-Harris, Keith, *Unspectacular Subculture?*, pp. 109.

²⁶ Ibidem

²⁷ Gelder, Ken, *Subculture*, pp. 94.

²⁸ Kahn-Harris, Keith, *Unspectacular Subculture?*, pp. 113.

²⁹ Kahn-Harris, Keith, *Unspectacular Subculture?*, pp. 112.

van subcultural capital, zit vanbinnen. Juist omdat ze zich zo verbonden voelen, is het eenvoudiger en natuurlijker om beide leefwerelden te combineren.³⁰

Naar mijn mening waardeert Kahn-Harris het gebruik van mundanity in de metalscene. Gelder ziet dit echter anders:

It bothers Kahn-Harris that some extreme metal participants seem involved in their scene to the point of 'solipsism', almost to the point of disengaging themselves from the 'non-scenic' world, i.e. from ordinary life, altogether.³¹

Ik denk dat Kahn-Harris in zijn theorie vooral uitgaat van de combinatie van het leven in de scene en het leven in de non-scene. Ik heb juist het idee dat hij totaal niet spreekt over het loskoppelen van de non-scenic world.

Een ander lastig punt is dat metalheads aan de ene kant in staat zijn in de *non-scenic world* te leven, maar zich er aan de andere kant ook sterk tegen afzetten.³² Maggots zijn in staat in de gewone wereld te leven, maar zetten zich af tegen het conformisme. Daarom is het lastig het us and them model op de groep toe te passen. Ik denk dat Slipknotfans weten dat ze de non-scenic world nodig hebben om het leven door te komen, ze hebben immers een opleiding en een baan nodig, maar dat betekent niet dat ze zijn zoals de massa. Vanbinnen voelen ze zich anders, een Maggot.

2.2 Empowerment

Het groepsgevoel noemt Grossberg *belonging*, het individu heeft het gevoel dat hij bij de groep hoort. Daaraan wordt *empowerment* gekoppeld. Het gevoel dat de Maggot deel is van een groter geheel geeft hem de kracht een stabiele identiteit te vormen.³³

De Slipknotfan maakt deel uit van een grote groep Maggots. Hij voelt zich er thuis, hij ervaart een gevoel van *belonging*, omdat hij weet dat ze tradities en ervaringen delen. Hij kan zichzelf ontwikkelen en een unieke identiteit vormen, omdat hij zich veilig voelt binnen de groep. Hij heeft de kracht en de zekerheid om zijn veld van interesse uit te breiden.³⁴ Daardoor is het mogelijk dat hij naast het leven in de scene ook hobby's en vrienden heeft die niets met de metalscene te maken hebben. Naar mijn mening kan mundanity dus alleen plaatsvinden als het scenelid zich veilig en sterk voelt binnen de scene.

2.3 Mattering maps

Grossberg stelt echter dat er ook gekeken moet worden naar het proces van betekenisgeving bij het individu. Hij erkent, net als Hebdige, dat de betekenis van tekst nooit vast staat. Hij betoogt dat tekst oneindig veel betekenissen kan hebben, omdat betekenisgeving per persoon verschillend is.³⁵ Zodoende is het mogelijk dat iedereen binnen het collectief een eigen identiteit heeft. Binnen die identiteit zijn sommige levensaspecten belangrijker dan andere. Mentale *mattering maps* brengen in kaart aan welke aspecten waarde wordt gehecht. Grossberg zegt hierover:

³⁰ Kahn-Harris, Keith, *Unspectacular Subculture?*, pp. 117.

³¹ Gelder, Ken, *Subcultures*, pp. 102.

³² Kahn-Harris, Keith, *Unspectacular Subculture?*, pp. 113.

³³ Grossberg, Lawrence, "Is there a Fan in the House?: The Affective Sensibility of Fandom" in Lisa A. Lewis (ed.), *The Adoring Audience: Fan Culture and Popular Media* (London: Routledge, 1992), pp. 63/64.

³⁴ Grossberg, Lawrence, *Is there a Fan in the House?*, pp. 64.

³⁵ Grossberg, Lawrence, *Is there a Fan in the House?*, pp. 54.

They are the places at which we can construct our own identity as something to be invested in, as something that matters.

Mattering maps are like investment portfolios: there are not only different and changing investments, but different forms, all well as different intensities or degrees of investment.³⁶

Bij Maggots begint het proces van betekenisgeving bij de mattering map. Slipknot is een belangrijk onderdeel van deze map. De band is anders, authentiek en representeert waar de fan voor staat.³⁷ Slipknot 'matters'.

Het is echter wel zo dat de band bij elke Maggot een andere plaats inneemt op hun mattering map. Betekenisgeving is immers bij ieder scenelid verschillend. Een fan kan zich aangetrokken voelen tot een bepaald lied omdat hij zich kan identificeren met de songtekst. Het voelt alsof het nummer speciaal voor hem is geschreven omdat het overeenkomt met zijn eigen gevoel of ervaringen. Een andere fan kan zich aangetrokken voelen tot hetzelfde lied, maar op een andere manier. Hij vindt de gitaarsolo bijvoorbeeld uitdagend om na te spelen. Hij is verbonden met het nummer omdat hij het herkent. Hij heeft het gevoel dat het nummer dicht bij hem staat, omdat hij in staat is een deel van het lied te reproduceren. De betekenis van een lied is dus voor iedere Maggot anders, het gaat om het unieke en persoonlijke gevoel dat opgeroepen wordt. Dat persoonlijke gevoel resulteert in empowerment; de fan voelt zich sterk genoeg om zijn identiteit te vormen en te uiten.

De identiteit kan bijvoorbeeld door stijl en kleding geuit worden. Het dragen van een Slipknot bandshirt werkt empowerment, de fan voelt zich sterk en trots omdat hij durft te laten zien dat de band een belangrijk deel uitmaakt van zijn leven. Andere Maggots kunnen de fan herkennen, ze zien aan het shirt waar hij voor staat. Het shirt geeft aan dat mattering maps, maar ook subcultural capital, overeenkomen. De identificatie met groepsleden zorgt voor empowerment van het individu. Het individu krijgt het gevoel van belonging, hij ziet dat er meer fans zijn zoals hij, wat ook weer het groepsgevoel versterkt.

2.4 Conclusie

Het vormen van een eigen identiteit wordt binnen de metalscene aangemoedigd. Omdat de leden zich sterk en veilig voelen binnen de groep zijn ze in staat hun identiteit uit te breiden en te stabiliseren. Daardoor zijn Slipknotfans in staat het leven in de scene en in de non-scene te combineren. Maggots zijn qua uiterlijk niet eenvoudig te onderscheiden van het massapubliek, maar het gevoel dat ze tot de groep behoren blijft in stand.

Omdat het proces van betekenisgeving en de mattering maps bij elke Slipknotfan verschillend zijn, maakt elk individu op een andere manier gebruik van empowerment. De scene bestaat uit individuen met een eigen identiteit, maar omdat er overeenkomsten zijn op het gebied van subcultural capital en mattering maps blijven de leden aan elkaar verbonden.

³⁶ Grossberg, Lawrence, *Is there a Fan in the House?*, pp. 57.

³⁷ Grossberg, Lawrence, *Is there a Fan in the House?*, pp. 59,62.

Slipknot

Dit laatste hoofdstuk zal zich richten op de relatie tussen de band Slipknot en hun fans. Hierbij speelt het identificatieproces tussen de twee een belangrijke rol. Daarnaast wordt de invloed van de muziek, op de fan en de groep, geanalyseerd. Ik verwacht dat de muziek ook deel uitmaakt van de verbinding van de scene.

Ik zal me vooral richten op de theorie van Marcel Cobussen en Ruud Welten, omdat zij uitvoerig behandelen welke invloed het idool en zijn muziek hebben op fans. Doordat ze het identificatieproces inleiden met het begrip *niet-identificatie*³⁸, is het vervolgens eenvoudig de verschillende manieren van identificatie die ze noemen duidelijk en overzichtelijk toe te passen op Maggots.

3.1 Headbangen en moshen

Cobussen en Welten stellen dat men dankzij muziek de beslommeringen van het dagelijkse leven kan vergeten. Ze noemen dit het proces van niet-identificatie.³⁹

Bij Maggots treedt niet-identificatie op bij dans. Door wild te headbangen en te moshen zijn ze in staat hun eigen identiteit te vergeten, ze treden buiten zichzelf.⁴⁰ Het proces verloopt bij elke fan anders, omdat het deel uitmaakt van het proces van betekenisgeving. De Maggot put kracht uit het gevoel dat hij al zijn zorgen los kan laten en even iemand anders kan zijn.

Dans wordt echter ook gezien als groepsritueel. Het gezamenlijk dansen en het verliezen van identiteit zorgt voor een gevoel van eenheid. Het proces is bij iedere Maggot anders, maar het verloopt bij iedereen op hetzelfde moment. Het idee dat iedereen een zelfde soort ervaring beleeft, werkt empowering waardoor het groepsgevoel versterkt wordt.

3.2 Identificatie met het idool

Omdat de fans tijdens een concert niet meer vasthouden aan hun dagelijkse identiteit, kunnen ze zichzelf een andere identiteit aanmeten, ze kunnen zijn wie ze maar willen, ze kunnen zijn als hun idool. Cobussen en Welten zeggen daarom: “de niet-identificatie wordt dus getransformeerd naar identificatie.”⁴¹ Ze bespreken in hun theorie een aantal verschillende soorten.

Ze beginnen met *narcistische identificatie*, waarbij het idool het object van identificatie is, de fan wil net zo zijn als het idool.⁴²

Maggots doen dit door maskers en overals te dragen, net als Slipknot. Door zich te kleden als hun idolen blijkt hun verbondenheid. Daarnaast imiteren ze de bewegingen en gebaren van de bandleden, zoals de metal horns, waardoor ze het gevoel krijgen dat ze hetzelfde zijn als hun idool. Het narcistische identificatieproces vindt niet alleen bij het individu plaats, maar ook bij de groep. Sceneleden kleden zich hetzelfde, omdat ze allen willen zijn als Slipknot. Overeenkomsten in interesse, uiterlijk en gedrag zorgen ervoor dat de groep zich verbonden voelt.

Sociale identificatie kan toegepast worden op de relatie tussen fan en idool. Hierbij krijgt het idool een voorbeeldfunctie, hij is succesvol en rijk en de fan wil dat ook.

³⁸ Cobussen, Marcel & Welten, Ruud, “De magie van het idool: Frank Sinatra, Michael Jackson” in *Dionysos danst weer: Essays over hedendaagse muziekbeleving* (Kampen: Kok Agora, 1996), pp. 39.

³⁹ Ibidem

⁴⁰ Cobussen, Marcel & Welten, Ruud, *De magie van het idool*, pp. 40.

⁴¹ Cobussen, Marcel & Welten, Ruud, *De magie van het idool*, pp. 41.

⁴² Ibidem

Daaruit ontwikkelt zich *erotische identificatie*, waarbij de drang om te zijn zoals de artiest zorgt voor een gevoel van verliefdheid.⁴³

Slipknotfans zien de leden van Slipknot als voorbeeld. Om de afstand tussen fan en idool te verkleinen, gebruiken ze de koosnaam van de bandleden, Maggots. Mannelijke Maggots zien dat hun idolen stoer en onbevreesd zijn. Ze durven op te treden voor een groot publiek en maken virtuoze gitaar- en drumsolo's. De fan wil net zo zelfverzekerd zijn. Omdat de artiesten zich op het podium spectaculair en uitbundig gedragen, wordt de fan aangemoedigd ook zijn grenzen te verleggen. Hij hoeft niet bang te zijn, zijn idolen schamen zich ook niet.

Wat opvalt bij Slipknotconcerten is het grote aantal vrouwelijke fans. Bij vrouwelijke Maggots ligt de erotische identificatie gecompliceerder. Zij voelen zich op een dieper niveau aangetrokken tot de bandleden. Ze worden, net als mannelijke fans, aangetrokken door de uitstraling van de artiesten, maar daarnaast is het mogelijk dat ze echt verliefd worden, het onderscheid tussen sociale en erotische identificatie vervaagt.⁴⁴ Door songteksten of oogcontact met het favoriete bandlid, krijgt ze het gevoel dat hij hier speciaal voor haar is en dat hij misschien wel net zoveel om haar geeft als zij om hem. Door de afstand tussen het idool en de fan is een echte relatie niet haalbaar, maar het is mogelijk dat ze in het dagelijks leven op zoek gaat naar een partner die lijkt op haar idool. De persoonlijkheid van het idool kan ze echter nooit achterhalen. Daarom zoekt ze iemand waarvan ze denkt dat de persoonlijkheid overeenkomt met het bandlid. Ze kiest kleine deeltjes van het gedrag of het uiterlijk van het idool waartoe ze zich aangetrokken voelt. Daarbij is het mogelijk dat de artiest eigenschappen of talenten krijgt toegeschreven die hij misschien helemaal niet heeft.⁴⁵ Door al die deeltjes samen te voegen, creëert ze een unieke en ultieme identiteit, die ze vervolgens projecteert op het idool. Zo vormt zij een beeld van het idool dat losstaat van de werkelijkheid. Bij deze vorm van erotische identificatie speelt fantasie dus een grote rol.

3.3 Maskers en mythe

De Slipknotmaskers zorgen voor een extra dimensie in het identificatieproces. Op het moment dat de artiesten de maskers opzetten, wordt er een afstand gecreëerd tussen de fan en het idool. Dat resulteert in mythevorming, de artiest wordt magisch.⁴⁶ De fan krijgt geen goed beeld van het idool, waardoor de projectie van een zelfontwikkelde identiteit nog sneller optreedt. Daardoor verloopt het proces van identificatie tussen Maggot en bandlid nog vloeiender, het gevoel van verbondenheid is immers eenvoudig als alle aspecten waardoor identificatie optreedt, verzonnen zijn. Naar mijn mening worden Maggots dus fan van iets dat eigenlijk niet bestaat.

3.4 Muziek

Wereldfaam is niet het doel van de leden van Slipknot. Ze zeggen dat ze juist voor maskers hebben gekozen zodat fans zich meer op de muziek kunnen richten en minder op hen als persoon.

De muziek van Slipknot is voor een buitenstaander soms bijna niet te volgen. De Maggot kent echter alle songteksten en gitaarloopjes uit zijn hoofd. Lyrics gaan vaak over de duistere kant van het leven, de dood en het occulte.⁴⁷ Jongeren die het gevoel hebben

⁴³ Cobussen, Marcel & Welten, Ruud, *De magie van het idool*, pp. 42.

⁴⁴ Cobussen, Marcel & Welten, Ruud, *De magie van het idool*, pp. 45.

⁴⁵ Cobussen, Marcel & Welten, Ruud, *De magie van het idool*, pp. 46.

⁴⁶ Cobussen, Marcel & Welten, Ruud, *De magie van het idool*, pp. 52.

⁴⁷ Kahn-Harris, Keith, *Unspectacular Subculture?*, pp. 108.

dat ze een buitenbeentje zijn, voelen zich hiertoe juist aangetrokken. Peter Christenson en Donald Roberts zeggen dan ook:

Adolescents who are troubled or at risk in a variety of ways and for a variety of reasons gravitate strongly toward the style of music that provides the most support for their view of the world and meets their particular needs.⁴⁸

De jongeren hebben dankzij de muziek van Slipknot het gevoel dat er meer mensen zijn die zijn zoals zij. Ze weten dat ze niet alleen zijn en dat geeft ze kracht. Metalmuziek werkt dus erg empowering.

Ook het groepsgevoel wordt door metalmuziek versterkt, bijvoorbeeld door samen te dansen en te zingen. Zo schreef Slipknot speciaal voor zijn trouwe fans het nummer *Pulse of the Maggots*. Hierin zegt de band dat zij en de fans één zijn. Maggots geven niet op, blijven samen en vechten om te overleven. Dit gevoel van eenheid wordt benadrukt doordat er gezongen wordt: “say it again, say it again” waarop de menigte antwoordt: “we won’t die!”.⁴⁹ Deze vorm van vraag en antwoord roept een enorme kracht op; wij tegen de wereld. Hierbij is het individu trots dat hij deel uitmaakt van het sociale geheel en vormt de groep een eenheid tegen de rest van de wereld.

3.5 Conclusie

Door het proces van identificatie en niet-identificatie is het voor de fan mogelijk zijn eigen leven even los te laten en zich een beetje te voelen als zijn idool. Dit zorgt voor een versterking van het gevoel van empowerment bij het individu, maar ook bij het collectief.

Metalmuziek is een belangrijke factor in het leven van een scenelid. De fan gebruikt het omdat hij zich ermee kan identificeren, hij kan er kracht uit putten. Maggots zijn in staat zich een eenheid te voelen met behulp van muziek. Een overeenkomst in muzieksmaak wijst immers op overeenkomsten op het gebied van mattering maps en subcultural capital. Muziek maakt de binding van de groep sterker.

⁴⁸ Christenson, Peter & Roberts, Donald, *It's not only rock & roll: Popular music in the lives of adolescents* (Cresskill, N.J.: Hampton Press, 2001), pp. 109.

⁴⁹ Slipknot, *Vol. 3: The Subliminal Verses*, Sony Music, 2004 (Compact disc).

Slotconclusie

De verbinding van Maggots bestaat naar mijn mening uit een aantal factoren die van invloed zijn op elkaar.

Het begint bij het proces van betekenisgeving. Aan de ene kant gaat het om de achterliggende gedachte van tekst die door de scene gebruikt wordt. Dat heeft op zijn beurt te maken met culturele verbondenheid, gedeelde tradities en rituelen, ook wel subcultural capital genoemd. Aan de andere kant geeft het proces van betekenisgeving aan hoe waardevol iets is voor een bepaald persoon. Dat kan weergegeven worden met behulp van mattering maps en bevordert het ontwikkelen van identiteit.

Empowerment en belonging zijn uiteindelijk het resultaat van het proces van betekenisgeving. Het collectief, maar ook het individu kunnen veel kracht putten uit dit proces. Het individu is daardoor in staat zijn identiteit binnen, maar ook buiten, de scene te ontplooiën. Als hij tot de ontdekking komt dat er mensen zijn die zijn passie en ideeën delen, komt een band tot stand, hij kan zich met ze identificeren. De groep heeft overlappende mattering maps, maar ook een gedeelde cultuur en kennis. Dit zorgt voor een gevoel van eenheid wat vervolgens leidt tot empowerment en een versterking van de verbinding van de groep. Dat gevoel is zo sterk dat het niet uitmaakt wat de Maggot doet, vanbinnen voelt hij zich altijd deel van het geheel.

De muziek van Slipknot heeft invloed op die processen. Het werkt voor de fan én voor de groep empowerment om te zien dat zo veel mensen dezelfde interesse en tradities delen. Samen dansen en zingen bij een concert geeft aan dat mattering maps en subcultural capital overeenkomen. Identificatie met de artiesten zorgt er tegelijkertijd voor dat de fan het idee krijgt dat hij kan zijn wie hij maar wil zijn. Zo krijgt hij de kracht zijn identiteit binnen de groep uit te breiden.

Maggots vormen een zeer stabiele groep. Het gevoel dat ze deel zijn van een groter geheel voelen ze te allen tijde, in de scenic world en in de non-scenic world. Het gevoel en de betekenis is echter altijd anders, iedere Maggot is tenslotte uniek.

Bibliografie

- Bennett, Andy & Keith Kahn-Harris, "Introduction", in Bennett, Andy (ed.), *After Subculture* (New York: Palgrave Macmillan, 2004).
- Christenson, Peter & Roberts, Donald, *It's not only rock & roll: Popular music in the lives of adolescents* (Cresskill, N.J.: Hampton Press, 2001).
- Cobussen, Marcel & Welten, Ruud, "De magie van het idool: Frank Sinatra, Michael Jackson" in *Dionysos danst weer: Essays over hedendaagse muziekbeleving* (Kampen: Kok Agora, 1996).
- Garofalo, Reebee, *Rockin' Out: Popular music in the U.S.A.* (Upper Saddle River, New Jersey: Pearson Education, Inc., 2005).
- Gelder, Ken, "Subcultures and cultural studies: Community, class and style at Birmingham and beyond", in Gelder, Ken, *Subcultures: Cultural Histories and Social Practice*, (Oxon: Routledge 2007).
- Grossberg, Lawrence, "Is there a Fan in the House?: The Affective Sensibility of Fandom" in Lisa A. Lewis (ed.), *The Adoring Audience: Fan Culture and Popular Media* (London: Routledge, 1992).
- Hebdige, Dick, *Subculture: The Meaning of Style* (Oxon: Routledge 1979, 27e editie 2005), hoofdstuk 8.
- Hodkinson, Paul, "The Goth Scene and (Sub)Cultural Substance", in Bennett, Andy (ed.), *After Subculture* (New York: Palgrave Macmillan, 2004).
- Ingham, Chris & Lane, Daniel, *The Book of Metal, The most comprehensive encyclopedia of metal music ever created* (New York, NY: Thunder's Mouth Press, 2002).
- Kahn-Harris, Keith, "Unspectacular Subculture? Transgression and Mundanity in the Global Extreme Metal Scene", in Bennett, Andy (ed.), *After Subculture* (New York: Palgrave Macmillan, 2004).
- Slipknot, *Vol. 3: The Subliminal Verses*, Sony Music, 2004 (Compact disc).
- Sweetman, Paul, "Tourists and Travellers? 'Subcultures', Reflexive Identities and Neo-Tribal Sociality", in Bennett, Andy (ed.), *After Subculture* (New York: Palgrave Macmillan, 2004).
- Thornton, Sarah, *Club Cultures: Music, Media and Subcultural Capital* (Hanover: University Press of New England, 1996).
- Walser, Robert, *Running with the Devil: Power, Gender, and Madness in Heavy Metal Music* (Middletown: Wesleyan University Press, 1993).